

رابطه‌ی شرم بدن و استفاده‌ی مشکل‌ساز از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی، با نقش میانجی کمال‌گرایی در متقاضیان زن، جراحی زیبایی شهر شیراز

فاطمه قربانی‌زاده^۱، کاظم خرم‌دل^{۲*}، سوده دشتیان^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی مثبت‌گرا، موسسه غیرانتفاعی فاطمیه (علیها السلام) شیراز، فارس، ایران.

Feghorbany@gmail.com

۲- استادیار، گروه روانشناسی، موسسه غیرانتفاعی فاطمیه (علیها السلام) شیراز، فارس، ایران. (نویسنده مسئول)

k.khorramdel@fatemiyehshiraz.ac.ir

۳- دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد، مرودشت، ایران.

soode.dashtiane@iau.ac.ir

تاریخ پذیرش: [۱۴۰۴/۶/۴]

تاریخ دریافت: [۱۴۰۴/۵/۱۵]

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه‌ی شرم بدن و استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی با نقش میانجی کمال‌گرایی در متقاضیان زن، جراحی زیبایی شهر شیراز در سال ۱۴۰۴ بوده است. این مطالعه از نوع توصیفی-پیمایشی با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه متقاضیان زن، جراحی زیبایی مراجعه‌کننده به کلینیک‌های زیبایی شهر شیراز در سال ۱۴۰۴ بوده است که از این میان تعداد ۲۵۷ نفر به روش نمونه‌گیری غیر تصادفی هدفمند به پرسشنامه‌های شرم بدن لیتلتون، کمال‌گرایی هیل و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی خواجه احمدی، به صورت فرم کاغذی و نظرسنجی آنلاین پاسخ دادند. از روش آمار توصیفی و آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد و برای بررسی رابطه‌ی بین متغیرها از روش همبستگی پیرسون استفاده شد. در نهایت برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق نرم‌افزارهای Amos26 و Spss27 استفاده شد. نتایج حاکی از آن بود که شرم از تصویر بدن، استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی را به طور مثبت و معناداری ($B=0/202$) پیش‌بینی می‌کند. همچنین کمال‌گرایی با استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی رابطه‌ی مثبت معناداری دارد و به میزان ($B=0/097$)، آن را پیش‌بینی می‌کند. همچنین قابل ذکر است که شرم از تصویر بدن با کمال‌گرایی نیز رابطه‌ی مثبت و معناداری دارد و به میزان ($B=0/091$) آن را پیش‌بینی می‌کند. در نهایت تحلیل مسیر فرضیه‌ها در جهت تأیید فرضیه اصلی برآمد یعنی کمال‌گرایی نقش میانجی معناداری در رابطه‌ی بین شرم بدن و استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی ایفا می‌کند؛ بنابراین افرادی که از تصویر بدن خود ناراضی اند یا احساس شرم دارند، بیشتر در معرض استفاده آسیب‌زا و افراطی از شبکه‌های اجتماعی قرار می‌گیرند و همچنین افرادی که ویژگی‌های کمال‌گرایانه دارند، با احتمال بیشتری درگیر این نوع استفاده مشکل‌ساز هستند. پس کمال‌گرایی می‌تواند عامل واسطی باشد که شدت تأثیر شرم از بدن بر استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی را افزایش دهد. همچنین کمال‌گرایی می‌تواند درک افراد از بدن خود را تشدید کرده و آن را به استفاده افراطی و غیر سازنده از شبکه‌های اجتماعی سوق دهد. از این رو فرضیه اصلی تأیید شد.

واژگان کلیدی: شرم بدن، کمال‌گرایی، استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی، جراحی زیبایی.

۱- مقدمه

طبق انجمن بین‌المللی جراحی پلاستیک زیبایی، روش‌های زیبایی شامل مداخلات غیر جراحی و جراحی می‌شوند که توسط افراد با هدف بهبود ظاهر فیزیکی یا ویژگی‌های فیزیکی خاص خود انتخاب می‌شوند و در نتیجه جذابیت کلی را افزایش می‌دهند، همچنین جراحی زیبایی^۱ را می‌توان وسیله‌ای برای خودسازی و راهبردی برای ارتقای خود در نظر گرفت (Ory & Mesko, 2024). جراحی زیبایی اغلب با توصیفات منفی از ظاهر بدنی ارتباط دارد نه توصیفات مثبت از آن و این موضوع باتوجه به تأکید بیش از حد بر زیبایی و تصاویر ارائه شده در مجله‌های مد، سینما و رسانه شکل افراطی به خصوص در زنان به خود گرفته است، به‌گونه‌ای که آنان برای دستیابی به معیارهای زیبایی به‌سختی تلاش کرده تا جایی که چنین معیارهایی به اشتغالات ذهنی^۲ فراوانی منتج می‌شوند (Walker, 2021). به‌گونه‌ای که این موضوع با اختلال بدشکلی بدن^۳ یا شرم بدن^۴ همراه می‌شوند (Bouman, 2017). افراد مبتلا به اختلال بدریختی بدن دچار اشتغال فکری نسبت به نقص خیالی در یک یا بیش از یک بخش از ظاهر خود می‌شوند (سلطانی و همکاران، ۱۳۹۵). تصویر بدن^۵ مجموعه‌ای از افکار، احساسات و تصورات فرد در مورد بدن خود است (Fisher, 1970). همچنین تصویر بدن یک ساختار چندبعدی است که شامل نحوه درک، تفکر، احساس و ارزیابی ما نسبت بدنمان است (Cash, ۲۰۱۲)، بنابراین یکی از عوامل تأثیرگذار در گرایش به جراحی زیبایی نوع تصور فرد در مورد بدن و ظاهر خویش است (Alawadh, 2021). حدود ۶۵٪ از افراد با تصویر بدنی منفی حداقل یک بخش از بدن خود را غیر جذاب می‌دانند (Johnson, 2023). همچنین نارضایتی از تصویر بدن با استفاده مشکل‌ساز از اینترنت^۶ همراه است نتایج مطالعات پیشین نشان می‌دهد که افراد با رضایت از تصویر بدنی پایین از اینترنت برای تسکین عاطفی منفی مرتبط استفاده آسیب‌زا دارند (Bernd, 2016).

یکی از دیگر از عوامل روان‌شناختی شایع در متقاضیان جراحی زیبایی، کمال‌گرایی^۷ است که به‌صورت تلاش برای بی‌عیب بودن تعریف شده است (Gajic & Gajic, 2022)، یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که کمال‌گرایی به‌عنوان یک عامل پیش‌بینی‌کننده مهم در گرایش به جراحی‌های زیبایی و نیز نارضایتی پس از عمل، عمل می‌کند، افراد کمال‌گرا همیشه به دنبال بی‌نقص بودن هستند، پس بیشتر از دیگران به سمت جراحی زیبایی جذب می‌شوند اما مشکل اینجاست که همین روحیه کمال‌طلبانه باعث می‌شود بعد از عمل هم از نتیجه کار راضی نباشند (Fitzpatrick, Sherry, Hewit, Fett & Hartling, 2011). افراد کمال‌گرا معمولاً از موقعیت‌هایی که نیاز به برآورده ساختن استانداردهای سخت‌گیرانه خود دارند، اجتناب می‌کنند و به دلیل احساس شکست، ممکن است به اعتیاد به اینترنت پناه ببرند تا آن را به‌عنوان راهبرد مقابله‌ای به کار گیرند (Hauck, Ellrott, Schipfer & Cook, ۲۰۲۰). همچنین پژوهش‌ها نیز رابطه مثبت میان کمال‌گرایی و اعتیاد به اینترنت را تأیید کرده‌اند (Yang, Kawaida, Ogai & Saito, 2021). همچنین امروزه استفاده از شبکه‌های اجتماعی^۸ به نقطه کانونی در زندگی افراد تبدیل شده و جوامع شاهد نفوذ بی‌رویه‌ی آن در زندگی افراد هستند، به‌گونه‌ای که این شبکه‌ها به یکی از ابعاد کاربردی مهم زندگی مبدل شده‌اند. بر اساس آمار منتشر شده در سال ۲۰۲۱ تعداد ۳۶ میلیون کاربر ایرانی فعال در شبکه‌های اجتماعی عضویت دارند (بهمن میرزا و همکاران، ۱۴۰۳). این رسانه‌ها زمینه مناسبی برای مقایسه اجتماعی فراهم می‌سازند و به افراد امکان می‌دهند تصویری ایدئال از خود به نمایش بگذارند (Verduyn, 2020). لذا آنچه در فضای کنونی به وسیله شبکه‌های اجتماعی مجازی مورد تأکید قرار می‌گیرند، تولید و ساخت مد و ارائه الگو در راستای مدیریت بدن و شهروندان

- 1 Cosmetic surgery
- 2 Mental occupation
- 3 Body-dysmorphic- disorder
- 4 Body sham
- 5 Body image
- 6 Internet
- 7 Perfectionism
- 8 Social media

است، مدیریت بدن به معنای نظارت و دست‌کاری مستمر مثل جراحی زیبایی، ویژگی‌های ظاهری و پنهان بدن است (سامانی پور، ۱۴۰۳).

شیوع^۱ روش‌های جراحی زیبایی در دهه‌های اخیر افزایش قابل توجهی را در مقیاس جهانی تجربه کرده است علیرغم خطرات ذاتی و پتانسیل پیامدهای منفی برگشت‌ناپذیر این رویه‌ها همچنان از محبوبیت زیادی در جامعه معاصر برخوردار هستند (Ory & Mesko, 2024). در گذشته هدف از انجام جراحی زیبایی بازگرداندن شکل و عملکرد طبیعی عضوی از بدن بود، در حالی که در دهه‌های اخیر جراحی زیبایی کارکرد خود را از دست داده است (Sarwer, 2021). در میان جراحی‌های مختلف معطوف به زیبایی از جمله جراحی افتادگی پلک، گردن، صورت، کاشت مو، لیپوساکشن^۲، کاشت سینه و بینی حداقل به لحاظ عمل زیبایی بینی، ایران دارای رتبه نخست در زمینه جراحی زیبایی بینی را دارا است (لقمانی و همکاران، ۲۰۱۸). جراحی زیبایی اکنون تبدیل به عاملی فریبنده و وسیله‌ای برای تجمل‌گرایی افراد مختلف شده و پایه‌ریزی انتظارات غیرواقعی در افراد و مخدوش شدن حقایق در مورد ماهیت واقعی آن را موجب شده است (Abbas & Karadavut, 2017). در این میان با توجه به گسترش و دسترسی سهولتی به ارتباطات جمعی و رسانه می‌توان رسانه را به‌عنوان یکی از عوامل اصلی جهت‌دهی به افکار و عقاید عموم مردم دانست و اثرپذیری و اثرگذاری در محیط پیرامون با توجه به افزایش استفاده از رسانه‌های جمعی و شبکه‌های اجتماعی مجازی مورد بحث است (Yuliawati & Moerkardjono, 2012) گسترش بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی مجازی در عرصه فرهنگی و اجتماعی مستلزم دانستن اطلاعات و آگاهی و سواد استفاده از آن‌ها است زیرا تمام فناوری‌ها دارای پیامد مطلوب و نامطلوب هستند و این شبکه‌ها نیز به‌عنوان یک نوآوری جدید از این قاعده مستثنی نیستند، لذا مطالعه و شناخت صحیح از آن می‌تواند در رشد اثرات مطلوب و کاهش اثرات نامطلوب این ابزار ارتباطی به‌ویژه در عرصه مدیریت بدن مؤثر باشد (حقانی و همکاران، ۱۴۰۴). از آنجایی پلتفرم‌های تصویر محور همچون اینستاگرام، فیس‌بوک^۳ و تیک‌تاک^۴، کاربران را مکرراً در معرض تصاویر بدنی ایده‌آل گرایانه قرار می‌دهند، افراد وارد فرایند مقایسه اجتماعی شده و برداشت ذهنی آن‌ها از ظاهر فیزیکی خود تغییر کرده و این مقایسه می‌تواند تأثیر منفی بر عزت‌نفس و ارزیابی آنان از تصویر بدنشان شود (Yim & Par, 2019). درواقع ادراک تحریف شده از تصویر بدن که ناشی از مقایسه با مدل‌های آرمانی در فضایی مجازی است می‌تواند باعث مشکلات جسمی و روانی متعدد شود (Piran, 2015). علی‌رغم تمام تلاش‌های انجام شده پیرامون رابطه میان شرم بدن، استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی و نقش میانجی کمال‌گرایی که در خارج از کشور انجام شده است همچنان حوزه‌های بکر بسیاری علی‌الخصوص در داخل کشور وجود دارد که قابلیت و ارزش بررسی دارند با این وجود ارتباط این سه متغیر باهم کمتر مورد توجه قرار گرفته است بنابراین ادبیات فعلی حداقل از بعد تجربی قابلیت توسعه و رشد دارد.

۲- مرور مبانی نظری و پیشینه

شرم بدن، اشتغال ذهنی یا نقص خیالی در ظاهر فیزیکی یا چهره که این اشتغال ذهنی سبب پریشانی بالینی چشمگیر یا تخریب حوزه‌های عملکردی مهم فرد می‌شود، در صورتی که نابهنجاری فیزیکی اندکی وجود داشته باشد نگرانی و پریشانی فرد در مورد آن اغراق‌آمیز و عذاب‌آور است (Kaplan & Sadock, 2015). استفاده مشکل‌ساز از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی شبکه‌های اجتماعی مجازی، ظرفیتی در فضای مجازی است که میلیون‌ها نفر عضو آن هستند و بخش چشمگیری از وقت روزانه خود را در آن می‌گذارند. در واقع این شبکه به بخشی از زندگی روزمره تبدیل شده که تشخیص مرز زندگی آنلاین و آفلاین مشکل است (Kraunt & Etal,)

1 Prevalence

2 Liposuction

3 Facebook

4 Tick Tock

2002). متشکل از یک یا چند وبسایت هستند. دارای امکانات فنی چون جستجوگری، ایمیل، امکان انتقال متن، صدا، تصویر و فیلم هستند که باعث حضور کاربر در این فضا می‌شوند (Heidman, 2010). در واقع ساختارهای اجتماعی برای ایجاد، گسترش و تقویت تعاملات اجتماعی با ایجاد حلقه دوست‌یابی برای برقراری ارتباط، اشتراک علاقه‌مندی‌ها، افکار و فعالیت‌ها در فضای مجازی هستند (خجیر، ۱۳۹۵). کمال‌گرایی گرایشی است که شامل تعیین استانداردهای بیش از حد بالا برای خود و بیان ارزیابی انتقادی نسبت به عملکرد خود است (Lin & Muenks, 2022). فروید^۱، معتقد بود که کمال‌گرایی ناشی از من برتر فرد است که خواستار موفقیت و رفتار برتر است (Tomas & Bihani, 2020).

رحیمی و همکاران (۱۴۰۴)، در پژوهشی تحت عنوان مدل یابی نگرش خوردن بر اساس کمال‌گرایی و نارضایتی از بدن با نقش واسطه‌ای اضطراب در دانشجویان انجام دادند. روش پژوهش، همبستگی و تحلیل مسیر بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان، ۱۹ تا ۲۴ سال مقطع کارشناسی دانشگاه خوارزمی در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۲ بود که از این بین ۴۷۸ نفر با روش تصادفی از نوع خوشه‌ای یک مرحله‌ای انتخاب شدند. پرسشنامه‌های نگرش خوردن، اضطراب بک، شکل بدن و مقیاس کمال‌گرایی مورد استفاده قرار دادند. در نهایت داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار spss و amos تحلیل شدند. همچنین بلوچ (۱۴۰۴)، در پژوهشی با هدف بررسی رابطه اضطراب درونی با اختلال تصویر بدن در کاربران اینستاگرام انجام داد. این مطالعه با روش همبستگی و با استفاده از نمونه‌ای ۱۵۰ نفره از کاربران اینستاگرام انجام شد ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه اضطراب بک و تصویر بدنی بود. در نهایت داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار spss تحلیل شدند. به‌علاوه بومپاکی، ایس و میلسون (۲۰۲۵)^۲، در پژوهشی تحت عنوان بررسی ارتباط مستقیم و غیرمستقیم خود ارائه کمال‌گرایی، رضایت از بدن و قدردانی از بدن در زنان جوان انجام گرفت، این بررسی مقطعی بود و شرکت‌کنندگان در این پژوهش ۱۷۳ زن از بریتانیا از ۱۸ تا ۲۵ سال بود ابزار گردآوری از مقیاس خود ارائه هویت و همکاران برای اندازه‌گیری سه بعد کمال‌گرایی و وضعیت تصویر بدن کش و آیلندوگان، فلمینگ و استیدمن^۳ (۲۰۰۲) و قدردانی از بدن تیلکا و وود^۴ (۲۰۱۵) استفاده شد، داده‌ها با استفاده از نظرسنجی آنلاین جمع‌آوری شد برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار spss استفاده شد.

۳- روش شناسی

جامعه پژوهش حاضر را کلیه مراجعه‌کنندگان زن، به کلینیک‌های زیبایی شهر شیراز در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ را تشکیل داده‌اند. با توجه به این‌که آمار رسمی و دقیقی از این افراد در دسترس نیست و با توجه به نوع جامعه آماری و روش نمونه‌گیری غیر تصادفی هدفمند، به‌صورت برآورد تقریبی حجم نمونه را ۲۵۷ نفر از خانم‌ها تشکیل دادند. جامعه آماری پژوهش شامل ۲۵۷ نفر از بانوان، ساکن شیراز که متقاضی جراحی زیبایی بوده است که از نظر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (سن، تحصیلات، شغل، درآمد، وضعیت تأهل و سابقه عمل زیبایی) دارای تنوع مناسبی بودند. طبق داده‌های توصیفی، میانگین سنی محدود ۳۱ سال بود و نکته قابل توجه آن است که درصد قابل توجهی از نمونه آماری سابقه حداقل یک نوع عمل زیبایی داشته‌اند؛ به‌طوری‌که حدود ۲۶٪ عمل بینی، ۷٪ فیلر، ۶٪ لیفت و بیش از ۲۵٪ چندین عمل زیبایی را تجربه کرده‌اند. همچنین، درصد بالایی از مشارکت‌کنندگان هزینه‌های بالایی برای اعمال زیبایی صرف کرده‌اند، به‌ویژه گروهی که بیش از ۵۰ میلیون تومان برای این موضوع هزینه کرده‌اند. این داده‌ها بیانگر آن است که ظاهر جسمانی و تصویر بدنی در میان این جمعیت از اهمیت بالایی برخوردار است و فشارهای فرهنگی و روانی مربوط به زیبایی ظاهری، به‌شدت در

1 Freud

2 Milson, Boumpaki, Eliis

3 Cash, Fleming, alindogan, Steadman

4 Tylka, wood

میان این افراد وجود دارد. به دلیل بررسی نقش میانجی از مدل معادلات ساختاری استفاده شد و همچنین روش پژوهش حاضر توصیفی - پیمایشی بود.

برای شرم بدن از پرسشنامه‌ی ترس از تصویر تن لیتلتون^۱ استفاده شد. در ایران بساک نژاد و غفاری سال ۱۳۸۶ روایی این آزمون را بر اساس همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۵ گزارش کردند همچنین پایایی پرسشنامه درباره تصویر بدنی و مقیاس‌های آن به روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه برابر ۰/۸۶ محاسبه گردیده است. خرده مقیاس اول یعنی نارضایتی ظاهر ۰/۸۴ و خرده مقیاس دوم یعنی تداخل در عملکرد ۰/۷۱ محاسبه شد که نشانگر قابل قبول پرسشنامه مذکور است. برای استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی از پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل، خواجه احمدی و همکاران ۱۳۹۵ استفاده شد، پایایی درونی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ محاسبه شد. شاخص و نسبت روایی به ترتیب ۰/۹۵ و ۰/۸۶ محاسبه شد. همچنین برای کمال‌گرایی از پرسشنامه کمال‌گرایی هیل^۲ استفاده شد جمشیدی، حسین چاری، و رزمی ۱۳۸۸ در ایران این پرسشنامه را هنجاریابی کرده‌اند و گفتند در ایران به جای ۸ بعد ۶ بعد را می‌سنجد و به ۵۱ سؤال تقلیل دادند. ضریب پایایی بر اساس آلفای کرونباخ برای کمال‌گرایی مثبت و منفی به ترتیب ۰/۶۶ و ۰/۶۰ محاسبه کردند؛ و روایی آن ۰/۸۱ به دست آوردند. همچنین روش مطالعه از همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. از روش آمار توصیفی و آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد و در بخش آمار توصیفی از روش‌های همچون محاسبه فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار، جدول توزیع فراوانی و نمودارها جهت نشان دادن وضعیت داده‌ها استفاده شد مثل نمودارهای دایره‌ای، ستونی، خطی و منحنی رسم گردید. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزارهای نرم‌افزارهای spss27 و amos26 استفاده شد و قابل ذکر است که چارچوب اخلاقی در تمام مراحل طراحی، اجرا و گزارش دهی پژوهش مورد توجه قرار گرفته است.

۴- یافته‌ها

جدول ۱: بررسی ماتریس همبستگی متغیرها

	۱	۲	۳
۱- ترس از تصویر بدن			
۲- اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۰/۲۰۲**		
۳- کمال‌گرایی	۰/۰۹۱*	۰/۱۱۵**	

*p<۰/۰۱

بر اساس مندرجات جدول فوق بین ترس از تصویر بدن و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی رابطه مثبت معنادار وجود دارد؛ به این معنا که به هر میزان که فرد نمره بالاتری در ترس از تصویر بدن داشته باشد، اعتیاد بیشتری به شبکه‌های اجتماعی دارد. همچنین بین کمال‌گرایی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی رابطه مثبت معنادار وجود دارد؛ به این معنا که به هر میزان فرد در نمره بالاتری در کمال‌گرایی کسب کند، اعتیاد بیشتری به شبکه‌های اجتماعی تجربه می‌کند. از طرفی بین کمال‌گرایی و ترس از تصویر بدن نیز رابطه مثبت معنادار وجود دارد. به این معنا که هرچقدر ترس از تصویر بدن بیشتر باشد فرد نمره بالاتری در کمال‌گرایی به دست می‌آورد. در پژوهش حاضر به منظور آزمون مدل پژوهش و تحلیل روابط فرض شده در آن از روش تحلیل مسیر استفاده شد. در ادامه در ابتدا

1 Littleton

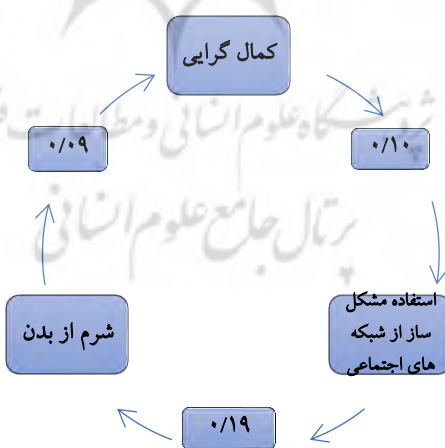
2 Hill perfectionism inventory

مدل مفهومی پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سپس با استفاده از نتایج مدل نهایی پژوهش، فرضیه اصلی پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول ۲: شاخص‌های برازش مدل

شاخص‌ها	$\chi^2/d.f$	CFI	IFI	GFI	AGFI	RMSEA
مقادیر	۰/۵۳۴	۰/۹۸۲	۰/۹۹۰	۰/۹۹۹	۰/۹۹۲	۰/۰۲۸
معیار پذیرش	< ۳	≥ ۰/۹۰	≥ ۰/۹۰	≥ ۰/۹۰	≥ ۰/۹۰	≤ ۰/۰۸

با توجه به جدول (۲) اولین شاخص مورد بررسی حاصل تقسیم مقدار χ^2 بر درجه آزادی (خی دو هنجار شده) تحت عنوان معیار بررسی برازندگی مدل در نظر گرفته شد. با نظر به اینکه مقدار عددی کسب شده (۰/۵۳۴) در فاصله مقبول کم‌تر از ۳ قرار دارد، پس نتیجه کسب شده بر برازنده بودن مدل دلالت می‌کند. افزون بر این، شاخص برازش تطبیقی^۱ که به مقایسه مدل مورد نظر با مدل بدون رابطه‌هایش می‌پردازد، برابر با ۰/۹۸۲ بود که این مقدار بیشتر از معیار ۰/۹۰ است و بنابراین نشانگر برازش بسیار مطلوب مدل است. مقدار به دست آمده برای شاخص برازش افزایشی^۲ نیز برابر با ۰/۹۹۰ حاصل شد که مقدار محرز برابر با مقدار پذیرش برازش است و بیانگر برازش مطلوب مدل است. مقدار شاخص نیکویی برازش^۳ که نشانگر میزان واریانس و کواریانس استدلال شده توسط مدل است، برابر با ۰/۹۹۹ به دست آمد که برابر با حد مورد پذیرش، یعنی ۰/۹۰ است و بنابراین قابل قبول است. شاخص نیکویی برازش تعدیل شده^۴، نیز که شاخص نیکویی برازش را تا حدی نسبت به حجم نمونه و درجات آزادی مدل تعدیل می‌نماید قادر است که از صفر تا یک متغیر بوده و مقادیر نزدیک به ۱ نشانگر نیکویی برازش بهتر مدل است. شاخص نیکویی برازش تعدیل شده، برای مدل پژوهش برابر با ۰/۹۹۲ بود که قابل قبول است. شاخص مورد بررسی آخر، ریشه دوم میانگین مجذورات خطای تقریب^۵ بود. مقدار به دست آمده از این شاخص می‌بایست کمتر از ۰/۰۸ باشد تا برازش مدل مورد تأیید قرار گیرد؛ بنابراین مقدار به دست آمده برابر با ۰/۰۲۸ این شاخص نشان‌دهنده برازش مناسب و مطلوب مدل پژوهش است. در مجموع محاسبات انجام شده نشانگر برازش کافی برای مدل پژوهش است.

شکل ۱: مدل نهایی پژوهش

1. Comparative Fit Index (CFI)
2. Incremental Fit Index
3. Goodness of Fit Index (GFI)
4. Adjust Goodness of Fit Index (AGFI)
- 5 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)

شکل (۱) نشانگر مدل ساختاری برازش شده بر مبنای مدل مفهومی پژوهش با برآورد ضرایب استاندارد است. در ادامه نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش بر اساس ضرایب مسیر مدل ساختاری ارائه شده است.

جدول ۳: اثرات مستقیم و غیرمستقیم استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل	P
ترس از تصویر بدن	اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۰/۱۹۳	۰/۰۰۹	۰/۲۰۲	۰/۰۱۵
کمال‌گرایی	اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۰/۰۹۷	----	۰/۰۹۷	۰/۰۰۲
ترس از تصویر بدن	کمال‌گرایی	۰/۰۹۱	---	۰/۰۹۱	۰/۰۲۶

۴-۱- فرضیه اول: بین استفاده مشکل‌ساز از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی و شرم بدن رابطه معنادار وجود دارد.

نتایج حاصل از شکل (۱) و جدول (۳) نشان‌دهنده این است که شرم از تصویر بدن، استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی را به‌طور مثبت و معنی‌داری پیش‌بینی می‌کند، می‌توان گفت که به هر میزان فرد نارضیاتی بیشتری از بدن خود داشته باشد، احتمال استفاده بالا و مشکل‌ساز او از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی بیشتر می‌شود.

۴-۲- فرضیه دوم: بین استفاده مشکل‌ساز از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی و کمال‌گرایی رابطه معنادار وجود دارد.

نتایج حاصل از شکل (۱) و جدول (۳) نشان‌دهنده این است که کمال‌گرایی با استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی رابطه مثبت و معناداری دارد بدین معنی که هر چقدر فرد به دنبال بی‌نقص‌خواهی بیشتری باشد، میزان استفاده او از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی و در نتیجه مشکل‌ساز شدن این استفاده بیشتر خواهد شد.

۴-۳- فرضیه سوم: بین کمال‌گرایی و شرم بدن رابطه معنادار وجود دارد.

نتایج حاصل از شکل (۱) و جدول (۳) نشان‌دهنده این است که شرم از تصویر بدن با کمال‌گرایی رابطه مثبت و معناداری دارد و بدین معنی که هر چقدر فرد میزان استفاده او از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی و در نتیجه مشکل‌ساز شدن این استفاده بیشتر باشد، به دنبال بی‌نقص‌خواهی بیشتری خواهد بود.

۵- بحث و نتیجه‌گیری

با استفاده از نرم‌افزارهای Amos و spss نشان داده شد که کمال‌گرایی به‌طور معنادار نقش میانجی در رابطه بین شرم از تصویر بدن و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ایفا می‌کند این الگو نشان می‌دهد که بخشی از تأثیر شرم از بدن، به واسطه کمال‌گرایی انجام می‌شود اگرچه بخش عمده تأثیر، مستقیم است، اما مسیر غیرمستقیم نیز معنادار است. همچنین با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف مشخص شد که داده‌های پژوهش دارای توزیع نرمال هستند (سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵)؛ بنابراین استفاده از آزمون‌های پارامتریک مجاز بود، نتایج فوق با تئوری‌های موجود در روان‌شناسی، به‌ویژه نظریه‌های مرتبط با مقایسه اجتماعی، پذیرش بدن و شخصیت کمال‌گرا سازگار است. افراد دارای شرم از بدن به دلیل انتظارات غیرواقعی از ظاهر خود و مقایسه مداوم با تصاویر زیبایی در شبکه‌های اجتماعی، به‌خصوص زنان درگیر نارضیاتی دائمی از خود می‌شوند. از سوی دیگر، افرادی که دارای ویژگی‌های شخصیتی کمال‌گرایانه هستند، نسبت به نقص‌های جزئی در ظاهر خود نیز واکنش منفی شدید نشان می‌دهند. آن‌ها نه‌تنها برای خود استانداردهای زیبایی بسیار بالا تعیین می‌کنند، بلکه خود را در معرض قضاوت دائمی دیگران می‌دانند. در چنین شرایطی، شبکه‌های اجتماعی به ابزار پررنگی برای جلب توجه و تأیید، نکته قابل توجه در یافته‌ها، معناداری مسیر غیرمستقیم است؛ یعنی کمال‌گرایی نه به‌عنوان یک متغیر

مستقل، بلکه به‌عنوان یک فرآیند روانی که شرم بدنی را تشدید کرده و نیاز به اثبات خود در شبکه‌های اجتماعی را افزایش می‌دهد، نقش ایفا می‌کند. این نکته دارای ارزش کاربردی بالایی است، زیرا تأکید می‌کند که مقابله با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نباید تنها بر محدودسازی دسترسی یا آموزش مهارت‌های دیجیتال متمرکز باشد، بلکه باید به عوامل درونی و روان‌شناختی همچون کمال‌گرایی و شرم از بدن نیز پرداخته شود. نتایج تحقیق کوتروفو و همکاران (۲۰۲۰)^۱، بین ۱۱۵۶ نوجوان با عنوان آیا شرم از بدن، رابطه بین پیوند ولدینی، عزت‌نفس، کمال‌گرایی ناسازگارانه، شاخص توده بدنی و اختلالات خوردن را میانجی‌گری می‌کند؟ حاکی از آن بود که کمال‌گرایی ناسازگار تأثیر مستقیم و معناداری بر شرم بدنی نداشت و در عوض این رابطه تنها از طریق خود ارزشی یا سبک دل‌بستگی والدین بر خطر اختلالات خوردن تأثیر می‌گذاشت و شرم بدن نقش واسطه داشت و کمال‌گرایی به‌طور مستقیم بر آن تأثیر نداشت و اثر به واسطه متغیرهای دیگر صورت گرفت. پس ناهم‌سو با موضوع تحقیق است، اما پژوهش کارمیت و الیان^۲ (۲۰۲۴) با عنوان خود-ارائه کمال‌گرایی و استفاده مشکل ساز از رسانه‌های اجتماعی به‌صورت سریالی، ارتباط بین دل‌بستگی و افسردگی را در میان دختران نوجوان میانجی‌گری می‌کند، نشان‌دهنده این است که بازنمایی کمال‌گرایی در فضای مجازی یکی از عوامل پیش‌بینی‌کننده مهم در استفاده مشکل ساز از شبکه‌های اجتماعی است. به‌علاوه تحقیق بلوچ در سال (۱۴۰۴)، با عنوان رابطه‌ی اضطراب درونی با اختلال تصویر بدن در بین کاربران اینستاگرام، نشان‌دهنده آن بود که بین میزان اضطراب درونی و شدت اختلال تصویر بدن رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و استفاده‌ی بیش از حد از اینستاگرام می‌تواند منجر به افزایش اضطراب و نارضایتی از بدن شود. همچنین تحقیق نمازی، کیوان پور، حسینی و ابراهیمی (۱۴۰۴)، با هدف بررسی رابطه‌ی بین استفاده از رسانه‌های اجتماعی و نگرش نسبت به تغذیه و شرم از تصویر بدن در بین دانشجویان دختر ایرانی، نتایج حاکی از آن بود که رابطه‌ی معناداری بین شاخص توده بدنی و شرم از تصویر بدن وجود داشت، به‌ازای هر یک واحد از افزایش در شاخص توده بدنی نمره شرم بدن یک واحد افزایش یافت و بر اساس نتایج گزارش شده شاخص استفاده از رسانه‌های اجتماعی تأثیر مستقیم و معناداری بر نگرش نسبت به تغذیه دانشجویان وجود دارد. علاوه بر این استفاده از رسانه‌های اجتماعی تأثیر مستقیم و معناداری بر شاخص شرم از تصویر بدنی داشت، به‌طوری‌که به‌ازای هر یک واحد افزایش در شاخص استفاده از رسانه‌های اجتماعی، شرم بدن ۰/۱۶ واحد افزایش یافت. درنهایت مشخص شد استفاده از رسانه‌های اجتماعی علاوه بر تأثیر مستقیم از طرق نگرش نسبت به تغذیه، تأثیر غیرمستقیمی بر شرم از تصویر بدنی دارد.

لازم به ذکر است که تحلیل مسیر نشان داد، شرم از تصویر بدن به‌طور مستقیم باعث افزایش اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی می‌شود و همچنین کمال‌گرایی نیز پیش‌بینی‌کننده مثبت و معنادار استفاده‌ی مشکل ساز از شبکه‌های اجتماعی است؛ بنابراین یافته‌های پژوهش حاضر به‌روشنی نشان داد که افرادی که از تصویر بدن خود ناراضی‌اند یا احساس شرم دارند، بیشتر در معرض استفاده آسیب‌زا و افراطی از شبکه‌های اجتماعی قرار می‌گیرند. همچنین افرادی که ویژگی‌های کمال‌گرایی دارند، با احتمال بیشتری درگیر این نوع استفاده مشکل ساز هستند. پس کمال‌گرایی می‌تواند عاملی واسطه‌ای باشد که شدت تأثیر شرم از بدن بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را افزایش می‌دهد و یافته‌های این پژوهش تأیید می‌کنند که کمال‌گرایی به‌عنوان یک ویژگی شخصیتی مهم، می‌تواند درک افراد از بدن خود را تشدید کرده و آنان را به استفاده افراطی و غیرسازنده از شبکه‌های اجتماعی سوق دهد. از این‌رو، فرضیه اصلی پژوهش تأیید شد و می‌توان گفت که کمال‌گرایی نقش واسطه‌ای معنادار و تأثیرگذار در این الگوی رابطه‌ای دارد. زنان در جوامع مختلف، به‌ویژه در جوامع تحت تأثیر رسانه‌های جمعی و هنجارهای زیبایی، بیشتر از مردان معرض فشار برای داشتن بدن ایده‌آل قرار دارند. این فشار از طریق ابزارهای متعددی مانند شبکه‌های اجتماعی، تبلیغات زیبایی، مدل‌ها، بلاگرهای اینستا حتی انتظارات خانوادگی و فرهنگی تحت تأثیر کمال‌گرایی ناسالم، منتقل می‌شود، درنهایت پیش‌بینی می‌شود که ممکن است، زنان بیشتر از مردان شرم از بدن را تجربه کنند.

1 Cella ,Iannaccone , Cotrufo

2 Carmit & Eliane

۱-۵- محدودیت‌های پژوهشی

محدود بودن جامعه آماری و یافته‌های پژوهش به شهر شیراز، نتایج ممکن است به سایر شهرها و فرهنگ‌های ایران قابل تعمیم نباشد. بعضی از شرکت‌کنندگان به سؤالات به صورت کامل پاسخ ندادند و این باعث شد تعدادی از پرسشنامه‌ها بی اعتبار شود و جز آمار نتوان آورد. عدم کنترل عوامل مداخله‌گر: مانند ویژگی‌های شخصیتی یا سطح سواد رسانه‌ای یا عوامل فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی که می‌توانند بر نتایج اثرگذار باشند.

۲-۵- پیشنهادات پژوهشی

تکرار پژوهش در سایر مناطق ایران، جهت بررسی تفاوت‌های فرهنگی و منطقه‌ای در متغیرهای پژوهش است. استفاده از روش‌های ترکیبی (کمی و کیفی)، برای درک عمیق‌تری از تجربه افراد درباره تصویر بدن و اعتیاد به فضای مجازی و کمال‌گرایی مخرب. بررسی متغیرهای میانجی دیگر: مانند عزت‌نفس، اضطراب اجتماعی یا مقایسه اجتماعی به عنوان متغیرهای تأثیرگذار بین شرم بدنی و استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی.

۳-۵- پیشنهادات کاربردی

آموزش سواد رسانه‌ای، به‌ویژه در مدارس و دانشگاه‌ها برای آگاهی‌بخشی درباره پیامدهای روانی استفاده افراطی از شبکه‌های اجتماعی. برگزاری کارگاه‌های روان‌شناختی، جهت کاهش شرم بدنی و تعدیل باورهای کمال‌گرایانه. افزایش نظارت والدین و مشاوران آموزشی، در رابطه با استفاده سالم از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی.

۶- منابع

- ۱- بساک‌نژاد، سودابه؛ و غفاری، مجید (۱۳۸۶). رابطه بین ترس از بد ریختی بدنی و اختلالات روان‌شناختی در دانشجویان، علوم رفتاری، ۲(۱).
  - ۲- بلوچ، محمد (۱۴۰۴). رابطه اضطراب درونی با اختلال تصویر بدن در کاربران اینستاگرام، بیستمین کنفرانس ملی حقوق، علوم اجتماعی و انسانی، روانشناسی و مشاوره، شیروان.
  - ۳- بهمن میرزا، حسین؛ و ثابت، سهرابی. (۱۴۰۳). پیش‌بینی افسردگی بر اساس میزان استفاده از شبکه اجتماعی با نقش میانجی تصویر بدن. *مطالعات رسانه‌های نوین*. ۱۱۱-۱۴۰، (۳۹) ۱۰.
  - ۴- بهمن میرزا، فائزه؛ حسین ثابت، فریده؛ و سهرابی، فرامرز (۱۴۰۳). پیش‌بینی افسردگی بر اساس میزان استفاده از شبکه اجتماعی با نقش میانجی تصویر بدن. *مطالعات رسانه‌های نوین*، ۱۱۰(۳۹)، ۱۴۰-۱۱۱.
- doi:10.22054/nms.2025.75262.1604**
- ۵- جمشیدی، بهنام؛ حسین چاری، مسعود؛ حقیقت، شهربانو؛ و رزمی، محمدرضا (۱۳۸۸). اعتباریابی مقیاس جدید کمال‌گرایی، ۱(۳)، ۳۵-۴۵.
  - ۶- حقانی زمیدانی، مجتبی؛ حق‌پرست، سیده لیلا؛ اسمعیلی، معصومه؛ و عظیمی، علی (۲۰۲۴). شکل‌گیری هویت و الگوبرداری از افراد شاخص در نوجوانان دختر: یک مطالعه پدیدارشناختی. *فصلنامه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده*، ۱۹(۶۶)، ۲۰۷-۲۲۵.
- doi:20.1001.1.26454955.1403.19.1.4.3**
- ۷- خجیر، یوسف (۱۳۹۵). ظرفیت‌ها و آسیب‌های تلفن همراه هوشمند در جامعه ایرانی. در مجموعه مقالات تلفن همراه هوشمند و سبک زندگی، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ هنر و ارتباطات، تهران، ایران.
  - ۸- خواجه احمدی، معصومه؛ پولادی، شهناز؛ و بحرینی، مسعود (۱۳۹۵). طراحی و روان‌سنجی پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل، نشریه روان‌پرستاری، ۴(۴)، ۴۳-۵۱.

- ۹- رحیمی، میلاد؛ نوری، ربابه؛ و تاجفر، الهه (۲۰۲۵). مدل‌یابی نگرش خوردن بر اساس کمال‌گرایی و نارضایتی از بدن با نقش واسطه‌ای اضطراب در دانشجویان. روانشناسی سلامت، ۱۴(۵۳)، ۴۵-۶۰.
doi:10.30473/hpj.2025.71291.6069
- ۱۰- حسینی، فاطمه السادات؛ نظری، مهین؛ ابوالحسن بیگی، رخساره؛ و کریمی، مسعود (۲۰۲۴). تأثیر نگرانی‌ها و ترس از تصویر بدن در دوران نوجوانی: بررسی ارتباط خودکارآمدی اجتماعی و ترس از تصویر بدن. طب پیشگیری، ۱۱(۱)، ۶۰-۷۱.
doi:10.32598/JPM.11.1.718.1
- ۱۱- مرادیان، یعقوب؛ و سامانی پور، یوسف (۲۰۲۴). نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی در مدیریت بدن بانوان (با تأکید بر تلگرام و اینستاگرام). *مطالعات فضای مجازی و رسانه‌های اجتماعی*، ۱(۲).
- 12- Abbas, O. L., & Karadavut, U. (2017). Analysis of the factors affecting men's attitudes toward cosmetic surgery: body image, media exposure, social network use, masculine gender role stress and religious attitudes. *Aesthetic plastic surgery*, 41(6), 1454-1462.
- 13- AlAwadh, M. D., Ahmad Bogari, M. D., Turki Azhar, M. D., Nada AlTaylouni, M. D., Naif AlSughier, M. D., Mohammed AlKarzae, M. D., ... & Badi AlDosari, M. D. (2021). Prevalence of Body Dysmorphic Disorder Among Rhinoplasty Candidates: A Systematic.
- 14- Bouman, T. K., Mulken, S., & van der Lei, B. (2017). Cosmetic professionals' awareness of body dysmorphic disorder. *Plastic and reconstructive surgery*, 139(2), 336-342.
- 15- Cash, T. F. (2012). Cognitive-behavioral perspectives on body image. *Encyclopedia of body image and human appearance*, 1, 334-342.
- 16- Cella, S., Iannaccone, M., & Cotrufo, P. (2020). Does body shame mediate the relationship between parental bonding, self-esteem, maladaptive perfectionism, body mass index and eating disorders? A structural equation model. *Eating and Weight Disorders-Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 25(3), 667-678.
- 17- Fitzpatrick, S., Sherry, S., Hartling, N., Hewitt, P., Flett, G., & Sherry, D. (2011). Narcissism, perfectionism, and interest in cosmetic surgery. *Plastic and Reconstructive Surgery*, 127(6), 176e-177e.
- 18- Gajić, M., & Gajić, L. D. (2022). Personality traits as determinants of body image and the mediation role of perfectionism in cosmetic surgery. *Hrvatski časopis zdravstvenih znanosti*, 2(1), 16-23.
doi:10.48188/hcz.2.1.10
- 19- Hamachek, D.E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology: A Journal of Human Behavior*, 15, 27 - 33 .
- 20- Hauck, C., Schipfer, M., Ellrott, T., & Cook, B. (2020). The relationship between food addiction and patterns of disordered eating with exercise dependence: in amateur endurance athletes. *Eating and Weight Disorders-Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 25(6), 1573-1582.
- 21- Heidman j.(2010) Online Social Networks- A social and Technical
- 22- Hendrickse Roles the Investigating :Image Body s'Women College and Instagram .Competition Intrasexual and Comparisons Related-Appearance of 92-100. 74, ,Behavior Human In Computers.
- 23- Hill, Huelsman, Furr, Kibler, Vicente, Kennedy(2004) Comparison between Achievement goal perfectionism and anxiety in high school male and female
- 24- Johnson, M. L. (2023). Selective Body Dissatisfaction: Prevalence and Predictors of Appearance Concerns Among Adults. *Journal of Body Image Research*, 18(2), 145-160..
- 25- Kraut, R., Kiesler, S., Boneva, B., Cummings, J., Helgeson, V., & Crawford, A. (2002). Internet paradox revisited. *Journal of social issues*, 58(1), 49-74.
- 26- Lin, S., & Muenks, K. (2022). Perfectionism profiles among college students: A person-centered approach to motivation, behavior, and emotion. *Contemporary Educational Psychology*, 71, 102110.
- 27- Littleton, H. L., Axsom, D., & Pury, C. L. (2005). Development of the body image concern inventory. *Behaviour Research and therapy*, 43(2), 229-241.
- 28- Milson, R., Ellis, A., & Boumpaki, G. (2025). Perfectionistic self-presentation, body satisfaction and body appreciation in young women: Direct and indirect associations. *Eating Behaviors*, 102014.
doi:10.1016/j.eatbeh.2025.102014
- 29- Öry, F., & Meskó, N. (2024). Aesthetic Appeal Over Intrasexual Competition: Key Predictors of Cosmetic Surgery Openness..
- 30- Piran, N. (2015). New possibilities in the prevention of eating disorders: The introduction of positive body image measures. *Body image*, 14, 146-157.

- 31- Sarwer, D. B. (2019). Body image, cosmetic surgery, and minimally invasive treatments. *Body image, 31*, 302-308.
- 32- Sommerfeld, E., & Dror, C. (2025). Perfectionist self-presentation and problematic social media use serially mediate the association between attachment and depression among adolescent girls. *International Journal of Adolescence and Youth, 30*(1), 2447481. doi:10.1080/02673843.2024.2447481
- 33- Walker, C. E., Krumhuber, E. G., Dayan, S., & Furnham, A. (2021). Effects of social media use on desire for cosmetic surgery among young women. *Current psychology, 40*(7), 3355-3364. doi:10.1007/s12144-019-00282-1
- 34- Yang, W., Morita, N., Zuo, Z., Kawaida, K., Ogai, Y., Saito, T., & Hu, W. (2021). Maladaptive perfectionism and internet addiction among Chinese college students: a moderated mediation model of depression and gender. *International journal of environmental research and public health, 18*(5), 2748.
- 35- Yim, M. Y. C., & Park, S. Y. (2019). "I am not satisfied with my body, so I like augmented reality (AR)": Consumer responses to AR-based product presentations. *Journal of Business Research, 100*, 581-589. doi:10.1016/j.jbusres.2018.10.041

The Relationship Between Body Shame and Problematic Use of Social Networking Sites with the Mediating Role of Perfectionism Among Female Applicants for Cosmetic Surgery in Shiraz

Fatemeh Ghorbanzadeh¹, Kazem Khorramdel^{2*}, Soodeh Dashtiane³

1-M.A. Student, Department of Positive Psychology, Fatemeh Nonprofit Institute, Shiraz, Fars, Iran.

Feghorbany@gmail.com

2-Assistant Professor, Department of Psychology, Fatemeh Nonprofit Institute, Shiraz, Fars, Iran.
(Corresponding Author)

k.khorramdel@fatemiyehshiraz.ac.ir

3-Ph.D. Candidate in Psychology, Department of Psychology, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

soode.dashtiane@iau.ac.ir

Abstract

The aim of the present study was to investigate the relationship between body shame and problematic use of social networking sites, considering the mediating role of perfectionism, among female applicants for cosmetic surgery in Shiraz in the year 2025. This study employed a descriptive-survey design based on structural equation modeling (SEM). The statistical population consisted of all female applicants for cosmetic surgery who visited beauty clinics in Shiraz during 2025. Out of this population, a total of 257 participants were selected using a non-random purposive sampling method and completed the Body Shame Scale (Littleton), the Perfectionism Scale (Hill), and the Social Networking Addiction Questionnaire (Khaje Ahmadi) through both paper-based forms and online surveys. Data analysis was conducted using descriptive and inferential statistics, with Pearson's correlation coefficient employed to examine the relationships between variables, and SPSS 27 and AMOS 26 software used for final analysis. The findings indicated that body image shame positively and significantly predicted problematic social networking use ($B = 0.202$). Furthermore, perfectionism had a significant positive relationship with problematic use of social networking sites and predicted it to some extent ($B = 0.097$). In addition, body image shame had a positive and significant relationship with perfectionism, predicting it with a coefficient of ($B = 0.091$). The path analysis results supported the main hypothesis of the study, indicating that perfectionism plays a significant mediating role in the relationship between body shame and problematic social networking site use. Accordingly, individuals who are dissatisfied with their body image or experience body shame are more likely to engage in excessive and harmful use of social networking platforms, and individuals with perfectionistic tendencies are also more likely to develop problematic social networking behaviors. Therefore, perfectionism can act as an intermediate factor that amplifies the impact of body shame on problematic social media use and intensifies individuals' negative perceptions of their bodies, ultimately leading to excessive and unproductive engagement with social media. Based on these findings, the main research hypothesis was confirmed.

Keywords: Body Shame, Perfectionism, Problematic Use of Social Networking Sites, Cosmetic Surgery.

This Journal is an open access Journal Licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License

(CC BY 4.0)